

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENT

Fornyings- og administrasjonsdepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

FORNYINGS- OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENTET
08 JUNI 2007
ARKIVKODE: 554
SAKSNR: 200701261-42

Deres ref
200701261-/MIK

Vår ref
200701794 A PB TBR

Dato
04.06.2007

Høring – forslag til retningslinjer for varslingsrutiner i statstjenesten

Det vises til Fornyings- og administrasjonsdepartementets (FAD) brev av 23. april i år med forslag til retningslinjer for varslingsrutiner i statstjenesten.

Forslaget til retningslinjer er forelagt NHDs underliggende etater. Uttalelsene fra de to etatene som har merknader vedlegges til orientering.

Vi ser positivt på at FAD tar initiativ til å utarbeide overordnede retningslinjer for varsling. Gode rutiner for varsling vil både kunne forebygge at kritikkverdige forhold oppstår og bidra til at kritikkverdige forhold avdekkes. Vi ser det som riktig at hver virksomhet utarbeider egne rutiner på grunnlag av de overordnede retningslinjene og at dette arbeidet sees i sammenheng med virksomhetens egne etiske retningslinjer, statens retningslinjer for karantene og saksforbud og veiledning for offentlige anskaffelser.

Våre kommentarer følger rekkefølgen på de konkrete spørsmålene som er stilt i FADs oversendelsesbrev:

Til spørsmål 1:

Vi kan ikke se behov for at det redegjøres ytterligere for forholdet mellom ytringsfrihet, lojalitetsplikt og retten til varsling. Det kan imidlertid være nyttig med en henvisning/link til den nevnte odelstingsproposisjonen hvor dette er omtalt.

Til spørsmål 2:

Den generelle ytringsfriheten er kort nevnt i retningslinjene. Vi kan ikke se noe vesentlig grunn til at dette bør omtales nærmere.

Til spørsmål 3:

Det bør være anledning til at også andre enn ansatte kan varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten, jf. omtale nedenfor under spørsmål 6. Det legges til grunn at varsleren i slike tilfeller har eller har hatt en direkte tilknytning til virksomheten.

Til spørsmål 4:

Varslingsplikten bør utdypes nærmere under egen overskrift slik at brukerne får oversikt over hvilke områder og problemstillinger som omfattes og eventuell avgrensning mot ordinær rapporteringsplikt.

Til spørsmål 5:

Som bidrag til bedre informasjonstilgang og oppfølging bør det som en del av de sentrale retningslinjene vurderes utarbeidet en mal for hva et varsel *kan* inneholde. En mal for varsling bør være av veiledende karakter og legge til grunn en generell adgang og en vid forståelse av begrepet. For øvrig kan malen med fordel også inneholde en orientering om personvern hensyn/krav i personopplysningsloven (saksgang, journalføring, innsyn, arkivering, sletting osv.). En slik mal/oversikt kan også gi varsleren et bedre og mer helhetlig grunnlag for å reflektere over problemstillinger relatert til varselet.

Til spørsmål 6:

Varslingsrutiner er et supplement til allerede eksisterende kommunikasjonskanaler. Det må forutsettes at den enkelte virksomhet kontinuerlig fokuserer på et arbeidsmiljø preget av åpenhet og tillit.

I en slik setting er anonym varsling problematisk, og kan bidra til en kultur for sladder, baktalelse samt føre til konflikter, uttrygghet og et dårligere arbeidsmiljø. Anonymitet i sin rene form utelukker også tilbakemelding til varsleren. For anonym varsling bør det derfor mht saksbehandlingsreglene vurderes særskilte krav til substans, holdbarhet m.v. i det forhold som det varsles om. I den forbindelse bør også varsling til tillitsvalgt omtales.

Med hilsen

Fartein Sætre (e.f.)
ekspedisjonssjef

Bjørn Tørmo
Avdelingdirektør

2 vedlegg

Brønnøysundregistrene

Nærings- og handelsdepartementet

Postboks 8014 Dep
0030 OSLO

Deres ref.
200701794

Vår ref.
200701610-2

Arkivkode
008

Dato
24.05.2007

Forslag til retningslinjer for varslingrutiner i statstjenesten - høring

Vi viser til Nærings- og handelsdepartementets brev av 7.mai 2007 med Fornyings- og administrasjonsdepartementets forslag til retningslinjer for varslingsrutiner i statstjenesten.

Brønnøysundregistrene ser positivt på Fornyings- og administrasjonsdepartementets forslag. Det er viktig å skape åpenhet og tillit i arbeidsmiljø gjennom gode varslingsrutiner.

Våre kommentarer knytter seg til Fornyings- og administrasjonsdepartementets spørsmål i brev av 23. april 2007. Kommentarene er satt opp nummerert til de respektive punktene:

1. Etter vår oppfatning er det ikke behov for en grundig (fyllestgjørende) redegjørelse i retningslinjene om forholdet, men en kort og spisset formulering ville være praktisk nyttig.
2. Vi ser det er ikke som nødvendig med ytterligere utdypning om den generelle yringsfriheten som grunnlag for retten til varsling.
3. Alle som har tilknytning til virksomheten, bør de ha samme mulighet til varsling som ansatte. Det vil kunne virke preventivt og gi signal om åpenhet.
4. Etter vår oppfatning er det ikke behov for å nedtegne noe mer generelt om ansattes plikt til å varsle enn det som er omtalt i "Etiske retningslinjer for statstjenesten".
5. Det er ikke ønskelig med noen nærmere angivelse av hva et varsel bør inneholde. En slik beskrivelse kan virke begrensende.
6. Retningslinjene bør ha et minimum av saksbehandlingsregler for anonym varsling, som støtte og veiledning. Forholdet mellom varsling til tillitsvalgt og anonymitet bør være omtalt i rutinene. Det er viktig å legge opp til åpenhet og tillit noe som kan gjøre anonymitet overflødig.

Med hilsen
BRØNNØYSUNDREGISTRENE

Erik Fossum
direktør

Håkon Olderbakk
avdelingsdirektør

Saksbehandler: Hans K. Karlsen 75007665

Brønnøysundregistrene

Postadresse: 8910 Brønnøysund

Telefoner: Opplysningstelefonen 75 00 75 00 Administrasjonen 75 00 75 09 Telefaks 75 00 75 05

E-post: firmapost@breg.no Internett: www.breg.no

Organisasjonsnummer: 974 760 673

Nærings- og handelsdepartementet
Per e-post

Forslag til retningslinjer for varslingsrutiner i statstjenesten - høringsuttalelse

Innledning

Det vises til Nærings- og handelsdepartementets brev av 7. mai 2007 vedrørende ovennevnte. Sjøfartsdirektoratet har følgende kommentarer til Fornyings- og administrasjonsdepartementets forslag til retningslinjer for varslingsrutiner i statstjenesten.

Innledningsvis bemerkes at selve utkastet bærer tittelen "Varslingsrutiner for statstjenesten", men at den beskrivelsen som gis i tittelen til høringsbrevet er mer dekkende ("Retningslinjer for varslingsrutiner...").

Spørsmålene i høringsbrevet

Til spørsmål 1:

Både yringsfrihet og lojalitetsplikt nevnes i forordet, men forholdet mellom dem, og forholdet til retten til varsling er ikke drøftet. Etter Sjøfartsdirektoratets oppfatning vil det være en fordel å si noe mer om dette, da det vil kunne gi brukerne av retningslinjene et mer nyansert og riktig bilde av rettstilstanden.

Forordets første avsnitt annen og tredje setning, er for øvrig språklig sett noe upresise, da normative utsagn er formulert som beskrivende, men dette vil kunne rettes opp dersom man gir temaet noe bredere oppmerksomhet. Når det gjelder spørsmålet om på hvis vegne man uttaler seg bør det for øvrig presiseres at dette er noe den ansatte har ansvaret for å klargjøre.

Til spørsmål 2:

I den grad det er nødvendig i fremstillingen nevnt i spørsmål 1, så er dette naturlig. Det vil imidlertid også være en fordel, for å øke kunnskapsnivået om et viktig tema, å si noe mer om ansattes yringsfrihet generelt. Utfordringen vil være å gi en dekkende beskrivelse av gjeldende rett.

Send dokumenter elektronisk. Sjøfartsdirektoratet oppfordrer alle som har mulighet til å sende inn brev og dokumentasjon elektronisk som e-post til postmottak@sjofartsdir.no. Vedlegg i størrelse inntil A3 kan sendes på formatene til MS Office, Acrobat Reader, eller scannet som bilder i TIF-format. Dokumentasjon som skal godkjennes må fortsatt sendes inn på papir i det antall eksemplarer som fremgår av tegningslistene.

Sjøfartsdirektoratet

Kontoradresse	Postadresse	Faktura adresse	Telefon	E-post	Organisasjonsnummer
Smedasundet 50A N-5528 Haugesund	Postboks 2222 N-5509 Haugesund	Fakturamottak SSØ Postboks 4104 N-2307 Hamar	52 74 50 00 Telefaks 52 74 50 01	postmottak@sjofartsdir.no Internett www.sjofartsdir.no	NO 974 761 262 MVA

Avhengig av hvorledes denne fremstillingen blir, kan det være behov for å gi en eksplisitt avklaring av om fremstillingen har status som ren informasjon eller om den skal tolkes som en instruks til statlige virksomheter.

Til spørsmål 3:

Det er ikke naturlig å la virksomheter som inngir tilbud omfattes av disse retningslinjene. Det er helt andre hensyn og vurderinger, og andre bakenforliggende rettsregler som gjør seg gjeldende for slike, og det er mer nærliggende å la dette reguleres i anskaffelsesretten.

Når det gjelder konsulenter, hospitanter mv. så kan disse etter omstendighetene ha behov for et lignende vern som ansatte når det gjelder varsling. I og med at konsulenten befinner seg i et trepartsforhold med sin egen arbeidsgiver og den statlige virksomheten, bør man ikke uten videre la de reglene som gjelder for ansatte få analogisk anvendelse, men snarere regulere dette særskilt.

Til spørsmål 4:

Det er ikke nødvendig å si noe mer om varslingsplikt i retningslinjene, men Sjøfartsdirektoratet savnet en henvisning til de (viktigste) steder hvor varslingsplikt er lov eller instruksfestet, slik at leseren lettere kan orientere seg videre.

Til spørsmål 5:

Det vil ofte være selvsagt hva et varsel skal inneholde, men det kan likevel være nyttig å gi en liste over hvilke opplysninger den som varslor eller den som mottar varselet, bør nedtegne (som: hvilke bevis finnes (om noen), hvor forholdet pågått osv.)

Til spørsmål 6:

Det kan være en forutsetning for å få opplysning om særlig alvorlige forhold at det er mulighet til å varsle anonymt. Det er derfor, etter Sjøfartsdirektoratets oppfatning, i utgangspunktet riktig at det slås fast i utkastet til retningslinjer at det skal være adgang til å varsle anonymt. Det som sies om saksbehandling av varsler i utkastet øverst på side 11 gjelder i utgangspunktet også for anonyme varsler. Også disse skal tas på alvor. På den annen side er det på det rene at adgangen til å varsle anonymt kan misbrukes til for eksempel å sjikanere eller mistenkeliggjøre kolleger. Det må derfor være åpning for å fastsette i retningslinjene at åpenbart grunnløse "varsler" kan legges bort uten at det er noen plikt til å konfrontere den det "varsles" om.

Problemstillingen som reises når det varsles anonymt gjennom tillitsvalgt er så viktig at den bør behandles særskilt.

Øvrige kommentarer

På side 6 annet avsnitt heter det: *Varsling skal styrke virksomhetens psykososiale arbeidsmiljø.* Ut fra sammenhengen med det som sies ellers i retningslinjene er det mulig å forstå hva som menes, men setningen i seg selv, er en tvilsom påstand. En riktigere påstand ville vært "Rutiner for varsling skal styrke...".

I de lovtekstene som er tatt inn i retningslinjene på side 6 og side 9 kan opplysninger om vedtakelse og ikrafttredelse av henholdsvis § 2-4 og § 3-6 i arbeidsmiljøloven med fordel tas bort.

Med hilsen

Rune Teisrud
sjøfartsdirektør

John Malvin Økland
avdelingsdirektør